

Angående regeringens forskningspolitik

Svar på inbjudan 2019-06-19, U2019/02263/UH, att inkomma med underlag till regeringens forskningspolitik.

1.

Enskilda Högskolan Stockholm (EHS) vill framhålla vikten av fri forskning inom teologi, humaniora och samhällsvetenskap, att institutionerna och forskarna själva får definiera vad som är värdefull forskning. Den enskilt största externa finansiären, Vetenskapsrådet, har sina resurser i hög grad villkorade utifrån politiska intressen, vilket inte alltid främjar det allmännas bästa. I Vetenskapsrådets *Forskningsöversikt 2019, Humaniora och samhällsvetenskap* konstateras bland annat:

Centralt för områdets utveckling är stärkta forskningsmedel för fri forskning, vilket betyder att forskarna själva får formulera forskningsproblemen. Genomgången visar att en sådan forskarinitierad forskning är flexibel och resulterar i nydanande kunskap. (Sid 6)

Vetenskapsrådet konstaterar att nästan en femtedel av de forskningsmedel som man fördelar inom ämnesområdet är vikta för särskilda utlysningar, vilket är mycket med tanke på att Vetenskapsrådet är den största externa finansiären av humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning. Man noterar vidare att en viss förstärkning skett men att beviljandegraden för fria projektbidrag inom humaniora och samhällsvetenskap ändå bara låg strax över 10 procent 2018, vilket i jämförelse med övriga ämnesområden är påfallande lågt. Så trots förstärkningen råder alltså fortfarande mycket hård konkurrens om fria forskningsmedel inom humaniora och samhällsvetenskap.

2.

Det råder idag en brist på balans mellan forskning inom exempelvis medicin och teknik, och de etiska, existentiella och filosofiska frågor som alltid följer kring överväganden vid forskning om människor och allt levande. Likaså finns det ett flertal aspekter om religion och teologi som bör fördjupas genom möjligheter till mer generösa möjligheter av

forskningsprojekt i relation till samhällsförändringar såsom migrationens konsekvenser, förståelse av olikhet och likhet, identitet utifrån till exempel religion eller sexuell läggning, religioners djupa dimensioner av individers tolkning av ett meningsfullt liv, människans relation till naturen.

3.

En samhällsutmaning för forskning inom teologi, inte främst vid EHS ännu, utan vid andra svenska lärosäten, är att svenska studenters kunskapsnivå tenderar att utkonkurreras av utländska sökanden på forskarnivå. Möjligheten att ta emot utländska studenter är något vi bejakar, men vi ser också risken med att utarma forskning inom landet när doktorander utan svenskt medborgarskap inte stannar med sin kunskap i Sverige.

4.

En annan utmaning på samhällsnivå och vid universitet och högskolor är oroväckande många studenters och därmed också doktoranders svaga förmåga till kritiskt tänkande och argumentation. Det kan exempelvis handla om att skilja mellan egna åsikter och fakta eller hur man formulerar sig i vetenskaplig text inom ett specifikt forskningsområde.

5.

EHS arbetar kontinuerligt med samverkan med andra lärosäten, både nationellt och internationellt. Det görs genom nationella forskarskolor, medverkan i konferenser och workshops, forskningsinitiering inom ämnet såväl som tvärvetenskapligt. Det görs också genom att ta emot gästforskare och föreläsare hos oss samt att vi själva föreläser och gästforskar vid andra lärosäten såväl i Sverige som runt om i världen.

Inom exempelvis systematisk teologi fanns det vid EHS en stor dominans av kvinnor. Det har utjämnats sedan årsskiftet 2018/19. Jämställdhet är eftersträvansvärd men i första hand bör nivån på doktoranders projekt och genomförbarhet föregå jämställdhetsaspekten. Inom EHS arbetat vi aktivt med att innehållsligt belysa jämställdhetsaspekter i de enskilda projekten och i forskarutbildningens verksamhet.

6.

Det var ett steg i rätt riktning när de enskilda utbildningsanordnarna fick statliga forskningsanslag i och med forskningspropositionen 2016. Men det finns inga rimliga skäl för att de statliga lärosätena ska få 50 % högre forskningsmedel per student än de enskilda utbildningsanordnarna. Behovet av forskningsanknytning och forskningsresurser är lika stort hos de enskilda utbildningsanordnarna. Det är också viktigt att forskningsanslaget i kommande forskningsproposition uppdateras i nivå med utbildningsanslaget. Som det nu ser ut kommer EHS 2020 bara ha forskningsanslag för de 199 utbildningsplatser högskolan hade 2016, vilket innebär att vi inte har något forskningsanslag alls för 40 % av de utbildningsplatser EHS förutskickats få 2020 i höstens budgetproposition.

Bromma 2019-10-29

Owe Kennerberg

Rektor

Enskilda Högskolan Stockholm